

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol**Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL**

Mae'r Atodiad hwn yn rhoi esboniad o:

- newidiadau a wnaed rhwng Cyllideb Derfynol 2025-26 a Chyllideb Atodol Gyntaf 2025-26 a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2025. Mae'r tablau isod yn rhoi rhywfaint o naratif ynglŷn â'r dyraniadau a wnaed yng Nghyllideb Atodol Gyntaf 2025-26, a
- newidiadau a wnaed rhwng Cyllideb Derfynol 2025-26 a Chyllideb Ddrafft 2026-27. Mae'r rhain yn cynnwys dau fath o newidiadau:
 1. **addasiadau i'r llinell sylfaen** a wnaed i Gyllideb Derfynol 2025-26. Gellir priodoli'r rhain yn bennaf i ddyraniadau a wnaed mewn perthynas â dyfarniad cyflog 2025-26 ac i dalu am y costau sy'n gysylltiedig â'r newid mewn yswiriant gwladol. Mae addasiad sylfaenol hefyd wedi'i wneud i'r BEL Gwasanaethau Cynghori i drosglwyddo £4.320m yn ôl i gronfeydd wrth gefn oherwydd dyraniad ardoll ddyled untro wedi'i glustnodi yn 2025-26 (sydd wedyn wedi'i ddisodli gyda dyraniad newydd o **£5.166m** wedi'i glustnodi ar gyfer 2026-27 gan Lywodraeth y DU o'r Ardoll Ddyled fel y rhestrir yn y tablau isod), a
 2. **Dyraniadau a throsglwyddiadau'r Gyllideb Ddrafft**; y nodir y disgrifiadau ohonynt yn y tablau isod.

Bron yn Arian Parod

BEL	1089: Incwm Sylfaenol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £2k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer staff Llywodraeth Cymru a ariennir gan raglenni.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Mae'r gyllideb wedi'i lleihau £1.205m o gyllideb llinell sylfaen o £1.505m. Dim ond £0.3m y mae ei angen yn 2026-27 i barhau i wneud taliadau terfynol i dderbynyddion yr Incwm Sylfaenol ac i gynnal gwerthusiad o'r cynllun peilot.

BEL	1694: Cynhwysiant Ariannol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £681k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£801k).

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

	Gostyngiad o £120k oherwydd cyllid untro yn 25-26 ar gyfer ymchwil.
--	--

BEL	1084: Cynhwysiant Digidol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Trosglwyddiadau gwerth cyfanswm o £602k Y naill a'r llall yn anghylchol heb unrhyw effaith ar linell sylfaen y gyllideb. 1. Trosglwyddiad i mewn o £500k o'r BEL Cymru Iachach, (MEG lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol) i gefnogi rhaglen Cymunedau Digidol Cymru. 2. Trosglwyddiad i mewn o £100k o BEL 7060 Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Hawliau Dynol i BEL 1084 y BEL Cynhwysiant Digidol i gefnogi rhaglen Cymunedau Digidol Cymru. Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb. 3. Trosglwyddiad i mewn o £2k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer staff Llywodraeth Cymru a ariennir gan raglenni
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £168k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£43k). Bydd dyraniad o £125k yn cynyddu cyfanswm y cyllid i £2.299m (yn dilyn cynnydd o 2%). Yn flaenorol, roedd gweithgarwch Cynhwysiant Digidol yn cael ei ariannu yn rhannol gan lechyd ond mae hyn yn cwblhau'r gwaith i ariannu gweithgarwch craidd o'r BEL hwn yn llawn.

BEL	1086: Cefnogi Cymunedau
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £2k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer staff Llywodraeth Cymru a ariennir gan raglenni.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Gostyngiad mewn cyllid -£140k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£155k).

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

	Dyraniad ychwanegol ar gyfer gweithredu'r Strategaeth Tlodi Plant gan gynnwys £450k i gynyddu cyllid ar gyfer y grant Tlodi Plant. £250k yn ychwanegol i barhau i gefnogi Cymuned Ymarfer y Strategaeth Genedlaethol ar Dlodi Plant (COP). Gostyngiad o £995k a oedd yn gyllid untro yn 25-26.
--	--

BEL	662: Y Comisiynydd Pobl Hŷn
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £18k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer cyflogwyr y sector cyhoeddus yng Nghymru.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £38k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£35k) Cynnydd o 0.2% yn y gyllideb ar gyfer tâl y sector cyhoeddus (£3k).

BEL	480: Y Comisiynydd Plant
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £24k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer cyflogwyr y sector cyhoeddus yng Nghymru.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Gostyngiad mewn cyllid -£12k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£35k). Cynnydd o 0.2% yn y gyllideb ar gyfer tâl y sector cyhoeddus (£3k). Gostyngiad o £50k oherwydd cyllid untro yn 25-26 i gefnogi cyfranogiad y Comisiynydd a'i fel cyfranogwr craidd yn y modiwl ar Blant a Phobl Ifanc yn yr Ymchwiliad i Covid.

BEL	470: Penodiadau Cyhoeddus
------------	----------------------------------

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£3k).

BEL	6400: Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £21k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer cyflogwyr y sector cyhoeddus yng Nghymru.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £37k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£34k). Cynnydd o 0.2% yn y gyllideb ar gyfer tâl y sector cyhoeddus (£3k).

BEL	1575: Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£12k).

BEL	220: Corff Llais y Dinesydd
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £96k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer cyflogwyr y sector cyhoeddus yng Nghymru.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £171k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£161k). Cynnydd o 0.2% yn y gyllideb ar gyfer cyflogau'r sector cyhoeddus (£10k).

BEL	541: Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol
------------	--

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £6k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer staff Llywodraeth Cymru a ariennir gan raglenni.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £725k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£187k). Cynnydd o 0.2% yn y gyllideb ar gyfer tâl y sector cyhoeddus (£2k). Mae referniw ychwanegol o £536k wedi'i ddyrannu i gyllideb VAWDASV, i gefnogi'r gwaith o gyflawni Amcan 6 yn Strategaeth Genedlaethol VAWDASV 2022-2026. Yn ogystal â chyllid referniw ychwanegol i gefnogi estyniad y contract Byw Heb Ofn a chymorth ychwanegol o fewn y contract ac i gefnogi'r gwaith o ddarparu gwasanaethau Camu i'r Adwy Cyn Camu Yn Ôl a/neu ddarpariaeth Chynghorwyr Annibynnol ar Drais Domestig (IDVA) o fewn rhanbarthau.

BEL	7060: Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Hawliau Dynol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Trosglwyddiadau gwerth cyfanswm o -£73k Un yn anghylchol heb unrhyw effaith ar linell sylfaen y gyllideb. Trosglwyddiad o £100k o BEL 7060 Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Hawliau Dynol i BEL 1084 y BEL Cynhwysiant Digidol i gefnogi rhaglen Cymunedau Digidol Cymru. Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £27k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer staff Llywodraeth Cymru a ariennir gan raglenni.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £829k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£212k).

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

	Cynnydd o 0.2% yn y gyllideb ar gyfer tâl y sector cyhoeddus (£3k). Dyraniad o £214k i ariannu costau rhoi Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru) ar waith yn y flwyddyn gyntaf. Mae dyraniad o £400k wedi'i wneud i'r BEL Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Hawliau Dynol i gefnogi cyflawni'r ymrwymiad sydd heb ei ariannu ar hyn o bryd yn y Rhaglen Lywodraethu i greu Gwasanaeth Cyfreithiol Cydraddoldebau.
--	--

BEL	7062: Cymunedau Cydlynus
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Trosglwyddiadau gwerth cyfanswm o -£187k Un yn anghylchol heb unrhyw effaith ar linell sylfaen y gyllideb. Trosglwyddiad MEG i MEG allan o £200k o BEL 7062 Cymunedau Cydlynus i BEL 4775 – MEG Addysg ar gyfer y Groes Goch Brydeinig. Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £13k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer staff Llywodraeth Cymru a ariennir gan raglenni.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £200k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£198k). Cynnydd o 0.2% yn y gyllideb ar gyfer tâl y sector cyhoeddus (£2k).

BEL	7063: Tystiolaeth a Chymorth ar gyfer Cydraddoldeb, Tlodi a Phlant
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb:

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

	Trosglwyddiad i mewn o £24k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer staff Llywodraeth Cymru a ariennir gan raglenni.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £44k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£41k). Cynnydd o 0.2% yn y gyllideb ar gyfer tâl y sector cyhoeddus (£3k).

BEL	5334: Gwasanaethau Cyngori
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Trosglwyddiadau gwerth cyfanswm o £2,372k Tri throsglwyddiad anghylchol heb unrhyw effaith ar linell sylfaen y gyllideb. 1. Trosglwyddiad i mewn o £1,400k o gronfeydd wrth gefn i'w ddefnyddio drwy wasanaethau rhanbarthol a chenedlaethol y Gronfa Gyngori Sengl ar ddarparu gwasanaethau gwneud y gorau o incwm yn 2025-26 2. Trosglwyddiad o £125k o gronfeydd wrth gefn i'w ddefnyddio ar ddarparu gwasanaethau cyngori sy'n gysylltiedig â dyled 3. Trosglwyddiad o £846k o gronfeydd wrth gefn mewn perthynas â chyfran Llywodraeth Cymru o ardoll ariannol y DU 2025 -26 Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £1k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer staff Llywodraeth Cymru a ariennir gan raglenni.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £5,868k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£202k). Dyraniad penodol wedi'i glustnodi o £5,166k oddi wrth Lywodraeth y DU o'r Ardoll Ddyledion. Bydd refeniw ychwanegol o £500k i barhau i gefnogi'r gwaith ar symleiddio budd-daliadau Cymru hefyd yn ei gwneud hi'n haws i bobl gael mynediad at y budd-daliadau y mae ganddynt hawl i'w cael.

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

BEL	1695: Support for the Voluntary Sector
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £387k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£198k). Cyfalaf Trafodiadau Ariannol ychwanegol i ddarparu benthyciad arall o £1.530m i CGGC ar gyfer y Gronfa Benthyciadau Asedau Cymunedol. Mae hyn yn creu gofyniad refeniw o £189k.

BEL	830: Cymorth a Diogelwch Cymunedol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £270k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£320k). Gostyngiad o £50k oherwydd cyllid untro yn 25-26 ar gyfer gwerthuso.

BEL	1267: Darparu Cyfiawnder Troseddol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Un yn gylchol gydag effaith ar linell sylfaen y gyllideb: Trosglwyddiad i mewn o £2k o Gronfeydd wrth Gefn i dalu'r cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (NICs) ar gyfer staff Llywodraeth Cymru a ariennir gan raglenni
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniadau gwerth cyfanswm o £146k Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£26k). Dyraniad o £120k i ariannu cynllun peilot mewn cydweithrediad â Greater Change i archwilio dull gwahanol o gefnogi'r rhai sy'n ddigartref neu sydd mewn perygl o fod yn ddigartref.

BEL	1270: Y Rhaglen Tlodi Tanwydd
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Cynnydd o 2% yn y gyllideb (£13k).

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

Heb fod yn arian parod

BEL	1084: Cynhwysiant Digidol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Trosglwyddiad o £25k i gronfeydd wrth gefn oherwydd lleihad yn y ddarpariaeth heb fod yn arian parod y mae ei hangen.

BEL	662: Y Comisiynydd Pobl Hŷn
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Trosglwyddiad allan o £20k i gronfeydd wrth gefn ar gyfer sicrwydd dibrisiant nad oes ei angen bellach mewn perthynas â'r gyllideb gyfalaf o £100k yn 2024-25, nad aeth yn ei flaen.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Trosglwyddiad o £20k i gronfeydd wrth gefn oherwydd lleihad yn y ddarpariaeth heb fod yn arian parod y mae ei hangen.

BEL	6400: Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dim

BEL	480: Y Comisiynydd Plant
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dim

BEL	220: Corff Llais y Dinesydd
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dim

BEL	7060: Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Hawliau Dynol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Trosglwyddiad o £1k oherwydd lleihad yn y ddarpariaeth heb fod yn arian parod y mae ei hangen.
---------------------------------------	---

Cyfalaf

BEL	1694: Cynhwysiant Ariannol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniad o £358k Bydd hyn yn creu rhaglen ariannu cyfalaf ar gyfer undebau credyd. Bydd cael cyllid cyfalaf pwrpasol yn hwyluso galluogi dull mwy strategol a thecach o ariannu'r sector - yn hytrach na dull adweithiol o ymdrin â cheisiadau ad hoc sy'n dibynnu ar danwariant yn ystod y flwyddyn mewn mannau eraill yn y MEG.

BEL	1084: Cynhwysiant Digidol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dim

BEL	1086: Cefnogi Cymunedau
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dim

BEL	1088: Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dim

BEL	541: Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol
------------	--

Cyllideb Ddrafft 2026-27 - MEG Cyfiawnder Cymdeithasol

Esboniadau o symudiadau ar lefel BEL

Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dim

BEL	1372: Y Rhaglen Cyfleusterau Cymunedol
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dim

Cyfalaf Trafodiadau Ariannol

BEL	1694: Cynhwysiant Ariannol - ad-daliadau
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Ad-daliadau cynlluniedig o £10k yn ymwneud â Chyfalaf Trafodiadau Ariannol.
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Ad-daliadau cynlluniedig o £1.073m yn ymwneud â Chyfalaf Trafodiadau Ariannol.

BEL	1372: Y Rhaglen Cyfleusterau Cymunedol (Cyfalaf Trafodiadau Ariannol)
Newidiadau i Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26	Dim
Newidiadau i Gyllideb Ddrafft 2026-27	Dyraniad o £1.530m i gefnogi Cronfa Benthyciadau Asedau Cymunedol CGGC.